

ISSN 0235 – 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

НОВІ ВІДКРИТТЯ
І ЗНАХІДКИ

СТАТТІ

РЕЦЕНЗІЇ

ХРОНІКА

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ

ДИСКУСІЇ

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ

3•2002

У журналі вміщено статті з проблем давньої історії та археології від первісності до середньовіччя, публікації нових матеріалів і результатів досліджень пам'яток на території України та за рубежом, біографічні матеріали, рецензії та хроніку.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены статьи по проблемам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых материалов и результатов исследований памятников на территории Украины и за рубежом, биографические материалы, рецензии и хроника.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Адреса редакції

04210 Київ—210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Телефон 418-91-38
E-mail: redakcia@iapanu.kiev.ua

П.П. ТОЛОЧКО (головний редактор),
В.Д. БАРАЇ, К.П. БУНЯТЯН, І.С. ВІНОКУР,
М.І. ГЛАДКИХ, Л.Л. ЗАЛІЗНЯК,
В.М. ЗУБАР (відповідальний секретар),
С.Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора),
В.К. МІХЕЄВ, О.П. МОЦЯ,
В.Ю. МУРЗІН, В.В. ОТРОЩЕНКО,
В.Н. СТАНКО, Р.В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
Г.М. ТОЩЕВ, В.М. ЦИГИЛИК,
Є.В. ЧЕРНЕНКО

Друкується за постановою редакційної колегії журналу

Редактор
О.І. Калашникова
Технічний редактор
Т.М. Шендерович
Коректор
І.В. Ревчук
Комп'ютерна верстка
О.О. Канізіної

Здано до набору 10.05.2002. Підписано до друку 15.07.2002. Формат 70×108/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 16,0. Обл.-вид. арк. 18,07. Тираж 700 прим. Зам. 764.

Оригінал-макет виготовлено та тираж видруковано Видавничим домом «Академперіодика» вул. Терещенківська, 4

АРХЕОЛОГІЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ЗАСНОВАНИЙ У БЕРЕЗНІ 1989 р.

ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

КИЇВ • 3 • 2002

ЗМІСТ

Вітаємо з Державною премією	3
До 75-річчя Володимира Даниловича Барана	5
КОЗАК Д.Н. Вельбарська культура: готи чи гепіди?	7
ТЕРПИЛОВСЬКИЙ Р.В. До проблеми контактів між київською та черняхівською культурами на ранньому етапі їх розвитку	18
ПАЧКОВА С.П. Поховальний обряд зарубинецької культури на Середньому Подніпров'ї	27
ПЕТРАУСКАС О.В. Типи археологічних комплексів трупоспалень черняхівської культури (територія поширення, етнокультурні особливості та хронологія)	40
МАГОМЕДОВ Б.В., КУШТАН Д.П. Фібула з головою бика з Черкаської області	66

Статті

САПОЖНИКОВ І.В. Велика Акаржа та періодизація пам'яток середнього етапу пізнього палеоліту азово-причорноморських степів	68
КОВАЛЕНКО С.А. О структуре и динамике импорта позднеэллинистической рельефной керамики в Северное Причерноморье	80

Публікації археологічних матеріалів

ЯРОШЕВИЧ Ю.І. Кераміка з околиць городища біля с. Орлівка	97
ХРАПУНОВ М.І. Преторій у середньовічному Херсоні	101
ПРИЙМАК В.В., ПОРЯДНЄВА В.О. Населені пункти на шляху з Чернігова до Білої Вежі й Тмутарокані	108

До історії стародавнього виробництва

ВОЗНЕСЕНСЬКА Г.О., КОЗЛОВСЬКА Н.Ф., КОРЕЦЬКА С.А. Про техніку виготовлення сарматських мечів та кинджалів із Середнього Подніпров'я	115
ГОРБАНЕНКО С.А. Зернотерки волинцьєвсько-роменського періоду	120

Дискусії

САФОНОВ І.Е. О реконструкциях календарных систем населения восточноевропейской степи и лесостепи эпохи бронзы	127
---	-----

Нові відкриття і знахідки

ОВЧИННИКОВ Е.В., КВІТНИЦЬКИЙ М.В. Нові знахідки трипільської антропоморфної пластики з реалістичними рисами	134
---	-----

Хроніка

ЧЕРНЯКОВ І.Т. Він поєднав українську археологію з європейською (до 70-річчя Едуарда Альбертовича Балагурі)	144
До 65-річчя Ярослава Євгеновича Боровського	146
ПЕТРАШЕНКО В.О. Інформація про роботу спеціалізованої вченої ради для захисту докторських дисертацій при Інституті археології НАН України за 1999—2001 рр.	148

Пам'ять археології

БІЛАС Н.М. І.І. Шараневич та його внесок у розвиток археологічної науки	152
---	-----

Рецензії

ЛЮБИЧЕВ М.В. В.Д. Баран. Давні слов'яни / Серія «Україна крізь віки»	157
Наші автори	161
Список скорочень	162

СОДЕРЖАНИЕ

Поздравляем с Государственной премией	3
К 75-летию Владимира Даниловича Барана	5
КОЗАК Д.Н. Вельбарская культура: готы или гепиды?	7
ТЕРПИЛОВСКИЙ Р.В. К проблеме контактов киевской и черняховской культур на раннем этапе их развития	18
ПАЧКОВА С.П. Погребальный обряд зарубинецкой культуры на Среднем Поднепровье	27
ПЕТРАУСКАС О.В. Типы археологических комплексов трупосожжений черняховской культуры (территория распространения, этнокультурные особенности и хронология)	40
МАГОМЕДОВ Б.В., КУШТАН Д.П. Фибула с головой быка из Черкасской области	66

Статьи

САПОЖНИКОВ И.В. Большая Аккаржа и периодизация памятников среднего этапа позднего палеолита азово-причерноморских степей	68
КОВАЛЕНКО С.А. О структуре и динамике импорта позднеэллинистической рельефной керамики в Северное Причерноморье	80

Публикации археологических материалов

ЯРОШЕВИЧ Ю.И. Керамика из окрестностей городища у с. Орловка	97
ХРАПУНОВ Н.И. Преторий в средневековом Херсоне	101
ПРИЙМАК В.В., ПОРЯДНЕВА В.А. Населенные пункты на пути из Чернигова до Белой Вежи и Тьмуторакани	108

К истории древнего производства

ВОЗНЕСЕНСКАЯ Г.А., КОЗЛОВСКАЯ Н.Ф., КОРЕЦКАЯ С.А. О технике изготовления сарматских мечей и кинжалов из Среднего Поднепровья	115
ГОРБАНЕНКО С.А. Зернотерки волынцевско-роменского периода	120

Дискуссии

САФОНОВ И.Е. О реконструкциях календарных систем населения восточноевропейской степи и лесостепи эпохи бронзы	127
---	-----

Новые открытия и находки

ОВЧИННИКОВ Э.В., КВИТНИЦКИЙ М.В. Новые находки трипольской антропоморфной пластики с реалистическими чертами	134
--	-----

Хроника

ЧЕРНЯКОВ И.Т. Он объединил украинскую археологию с европейской (к 70-летию Эдуарда Альбертовича Балагури)	144
К 65-летию Ярослава Евгеньевича Боровского	146
ПЕТРАШЕНКО В.А. Информация о работе специализированного ученого совета для защиты докторских диссертаций при Институте археологии НАН Украины за 1999—2001 гг.	148

Память археологии

БИЛАС Н.Н. И.И. Шараневич и его вклад в развитие археологической науки	152
--	-----

Рецензии

ЛЮБИЧЕВ М.В. В.Д. Баран. Давні слов'яни / Серия «Україна крізь віки». Т. 3	157
Наши авторы	161
Список сокращений	162